

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

BENCHMARKING ELEMZÉS

2017

Készült: 2018. augusztus 1.

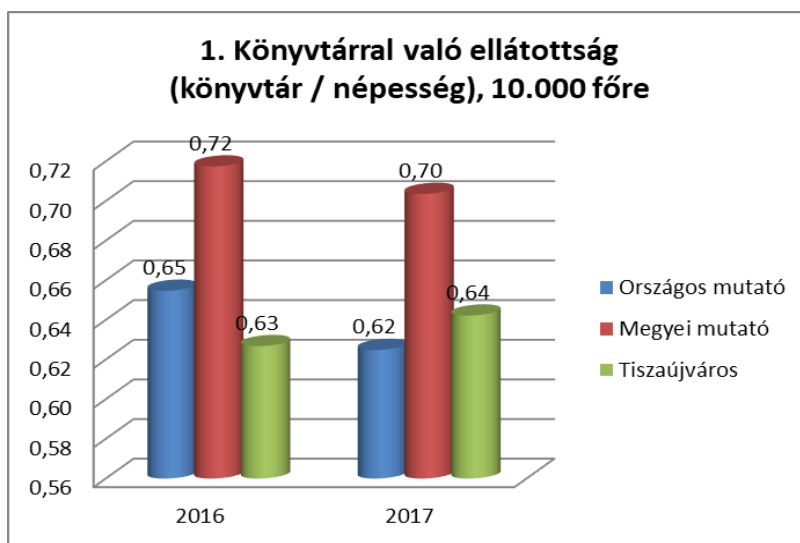
KÉSZÍTETTE: Teljesítményértékelési munkacsoport	ELLENŐRIZTE: Minőségirányítási Tanács	JÓVÁHAGYTA: Tompáné Mészáros Hedvig könyvtárvezető
--	--	---

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Elemzésünkben a könyvtár 2017. évi tevékenységének hatékonyságát viszonyítjuk a 2016. évi saját, illetve más könyvtárak eredményeihez. Az összehasonlítható megyei és országos átlagérték meghatározásához mindig az adott évi lakosság számát vesszük figyelembe, ez alapján határozzuk meg a hasonló méretű könyvtárak körét. 2017-ben Tiszaújváros lakossága csökkent, ezért az előző évhez képest változtatnunk kellett az összehasonlításba vett városok körén. A 2016. évi, előző elemzésünk azonban az akkori helyzetet tükrözi (nagyobb volt a tiszaujvárosi lakosság száma), így az egyes diagramoknál előfordulhatnak eltérések. A vizsgált mutatók megegyeznek a 2016-os elemzésben szereplőkkel.

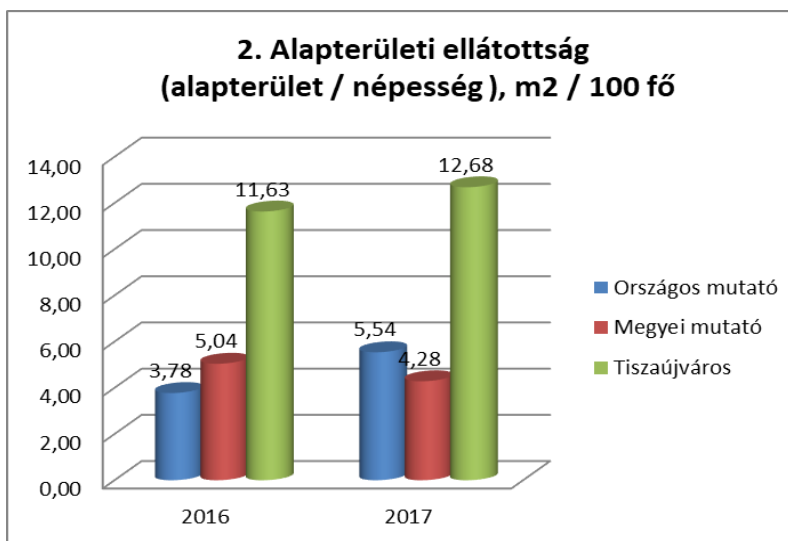
1. Könyvtárral való ellátottság

A mutató a szolgálандó közönség tízezer tagjára jutó könyvtárak, szolgáltatóhelyek számát mutatja. 2016-ban az országos és a tiszaujvárosi mutató egyforma volt, a megyei mutató ennél kicsivel magasabb. 2017-ben Tiszaújváros ellátottsági mutatója lényegében stagnálást jelez az előző évhez képest.

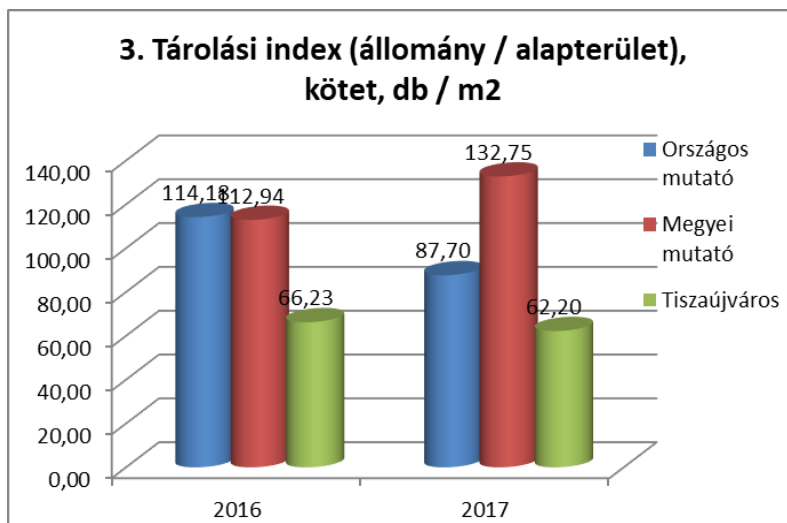
2. Alapterületi ellátottság

Az alapterület ellátottsága megmutatja, hogy száz főre mekkora alapterület jut négyzetméterben. Tiszaújvárosban az alapterületi ellátottság magasan meghaladja mind a megyei, mind az országos szintet. Az épület széttagoltsága miatt azonban ez a kimagasló érték a gyakorlatban nem érzékelhető. Annál is inkább, mivel a Helytörténeti Gyűjtemény jelentős részt foglal el a központi könyvtár épületéből. Ennek a problémának megoldása érdekében 2017-ben az önkormányzat jóvoltából egy közel 120 m²-es helyiséggel bővült a könyvtár, ahová a megfelelő átalakítások után a Helytörténeti Gyűjtemény egy része fog átköltözni, javítva ezzel a könyvtár raktározási lehetőségeit. A mutató emelkedését tehát a lakosság számának csökkenése, valamint az alapterület bővülése okozza.

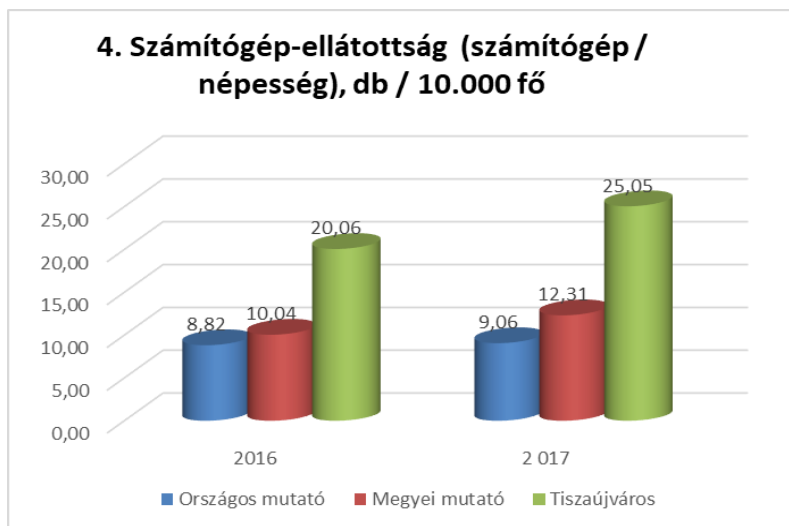
3. Tárolási index

A tárolási index kifejezi, hogy a könyvtár egy négyzetméternyi alapterületére mekkora állomány jut, darabszámban kifejezve. Az érték a könyvtár zsúfoltságára, avagy kihasználtságára enged következtetni. Tiszaújvárosban ez a mutató jelentősen kevesebb az országos és megyei átlagnál is. Ez azt jelenti, hogy annak ellenére, hogy raktározási problémáink vannak a helyhiány miatt, mégis jobb helyzetben vagyunk, mint egy átlagos magyarországi könyvtár. Fontosnak tartjuk, hogy a betérő látogató ne a zsúfoltság nyomasztó hatását érzékelje, hanem jól érezze magát a kellemes környezetben, ezért nincsenek plafonig érő polcaink, zsúfolt tereink. Ezt próbáljuk elkerülni a könyvtár tárolási kapacitásának növelésével, raktárak bővítésével, valamint az állomány folyamatos apasztásával, így csökkentve az elhelyezendő dokumentumok számát. A mutató 2017-ben kismértékben csökkent a fentebb említett alapterületi bővülés miatt.

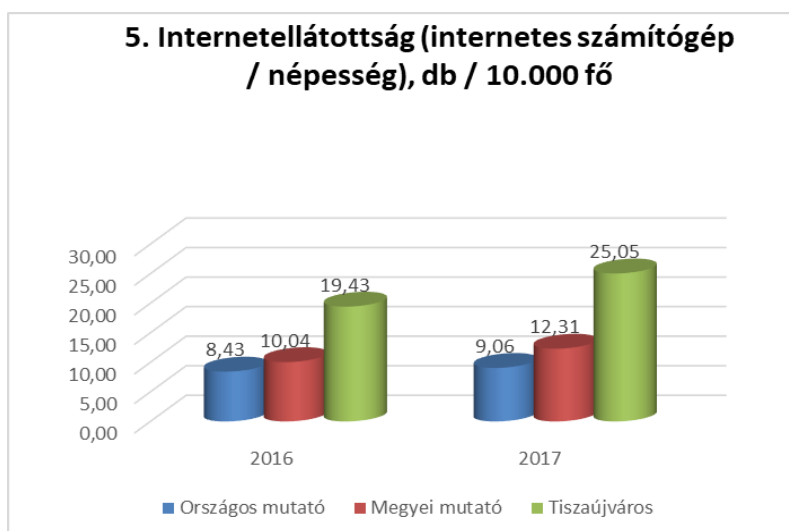

4. Számítógép-ellátottság

Számítógép-ellátottság tekintetében a mutatók szerint Tiszaújváros jobb helyzetben van a megyei és az országos átlaghoz képest, de a megyei és az országos ellátottság is enyhe javulást mutat 2017-ben az előző évhez képest. Avuló számítógépeinket folyamatosan próbáljuk cserélni, a régieket pedig a leltárból kivezetni.

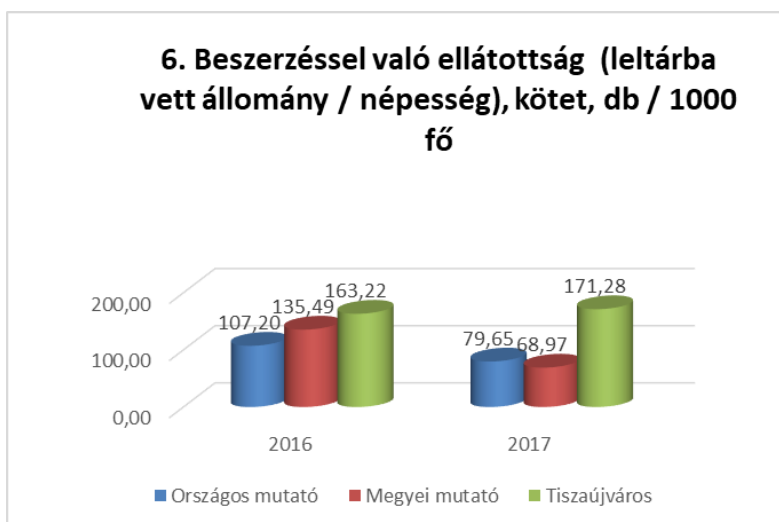
5. Internetellátottság

A mutató azt mutatja, hogy 10 000 főre hány darab internet hozzáférés esik. Habár napjainkban változnak az internetezési szokások, egyre több háztartásban van internet-hozzáférés, wifi elérés, okostelefon, könyvtárunkban továbbra is igény mutatkozik az internet-szolgáltatás iránt. Tiszaújvárosban 2017-ben az internetellátottsági mutató magasabb, mint a megyei és az országos átlag, de 2016-hoz képest mind az országos, mind a megyei, mind a Tiszaújvárosi mutatók nőttek. Könyvtárunkban eleget tudunk tenni a felhasználói igényeknek, általában nem kell az internetes gépre való várakozással tölteni az idejüket.

6. Beszerzéssel való ellátottság

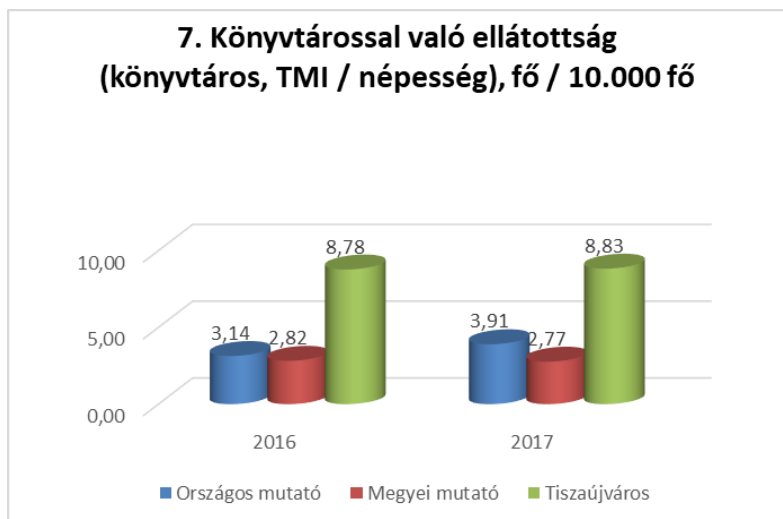

A mutató azt mutatja meg, hogy 1000 főre hány darab új beszerzésű dokumentum esik. Tiszaújváros dokumentum beszerzése 2016-hoz képest 2017-ben az országos és megyei szintet is jóval meghaladta, sőt az országos és a megyei adatok esetében csökként mutat.

Olvasóink visszajelzései alapján megfelelő az új könyvek aránya, ami a város költségvetésének köszönhető, hiszen elsősorban a fenntartó által nyújtott költségvetésből gyarapítjuk az állományt. Ezen kívül megragadunk minden állománygyarapítással kapcsolatos pályázati lehetőséget.

7. Könyvtárossal való ellátottság

A mutató azt mutatja, hogy 10.000 főre hány teljes munkaidős könyvtáros esik. Könyvtárunk kiemelkedik a többi könyvtárral szemben, szakmailag jól felkészült könyvtárosokkal rendelkezik, ami lehetővé teszi, hogy az olvasók kiszolgálásán kívül egyéb, a könyvtár és a város számára egyaránt fontos szakmai munkát is ellássunk. A mutató számításához alapul szolgáló adatok ugyanakkor a fiókkönyvtárakban dolgozók létszámát is tartalmazzák.

8. A könyvtárosok munkaterhelése

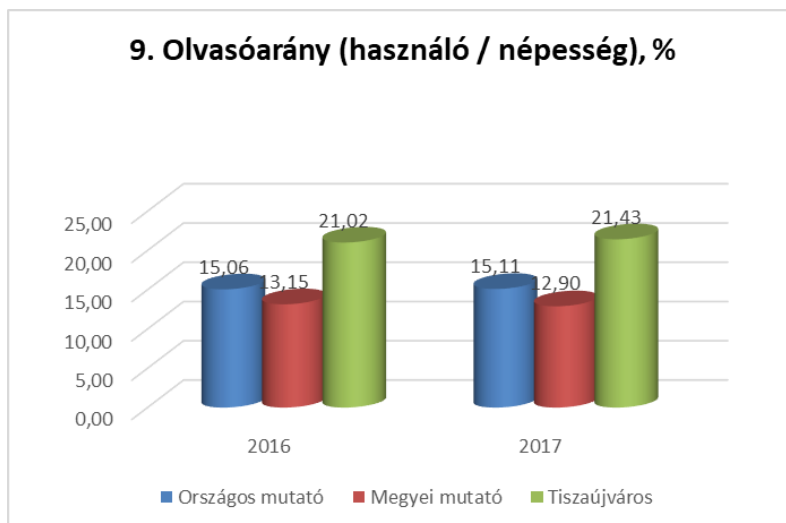

A mutató azt mutatja, hogy egy teljes munkaidős könyvtárosra évente hány személyes használat esik. A tiszaujvárosi mutató alacsonyabb a megyei és az országos mutatóknál is. A személyes könyvtárhasználatok száma hasonló a többi könyvtáréhoz, de mivel magasabb a létszám, a leterheltség látszólag kisebb. Ez a mutató azonban nem ad valós képet a könyvtárosok tényleges munkaterheléséről, hiszen a személyes használók igényeinek kiszolgálásán kívül minden könyvtáros sokrétű egyéb munkát is végez, ami ebben a mutatóban nem jelenik meg. A könyvtárosi munka az utóbbi években sokat változott, és a hagyományos közvélekedéssel szemben manapság messze túlmutat az olvasók könyvvel való kiszolgálásán. Az elemzett évek tiszaujvárosi mutatói nem jeleznek markáns különbséget.

9. Olvasóarány

Ez a mutató arról ad képet, hogy a szolgáltató közönségnek hány százaléka használója a könyvtárnak. Tiszaújvárosban ez az arány meghaladja a megyei és országos átlagot, és a mutató évek óta emelkedik. Az országos mutató magasabb a megyei adatoknál, a tiszaújvárosi könyvtárhasználók aránya pedig több mint 5%-al az országos adatokat is meghaladja. Dokumentumállományunk kedvező összetétele vonzóvá teszi a könyvtárat a városlakók számára.

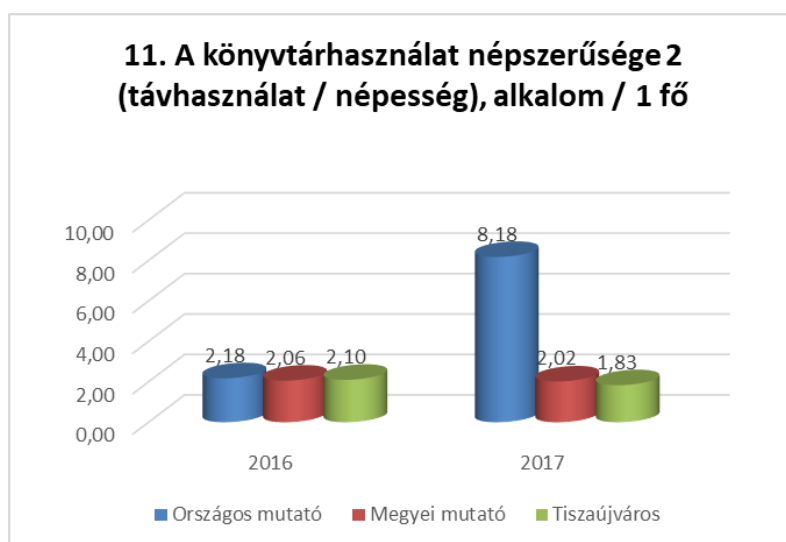
10. A könyvtárhasználat népszerűsége 1.

A mutató az egy lakosra jutó személyes könyvtárhasználatok számát mutatja. A tiszaujvárosi mutató a 2016-os évhez képest emelkedett, noha nem éri el a megyei és országos szintet. Úgy tűnik tehát, hogy Tiszaujváros és vonzáskörzetben a lakosok közül többen tartják fontosnak, hogy könyvtári tagok legyenek, mint az országos átlag, azonban kicsit kevesebb alkalommal fordulnak meg az intézményben. Míg a megyében található hasonló méretű könyvtárakat 1,86 alkalommal látogatják, addig a tiszaujvárosit 1,19-szer, a különbség tehát kicsi. Mivel a mai könyvtárhasználók részéről már nem a dokumentumok megléte a kizárólagos elvárás, többféle igénynek kell megfelelnünk, ezért igyekszünk színes programokat és különböző könyvtári akciókat szervezni, új szolgáltatásokat bevezetni, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy növeljük a könyvtárlátogatási kedvet. Az átalakulóban lévő könyvtári funkciók közül fontos a közösségteremtés, amely könyvtárunk egyik átfogó stratégiai célja is, és az említett közösségi programok ennek kialakulását, megtartását segítik.

11. A könyvtárhasználat népszerűsége 2.

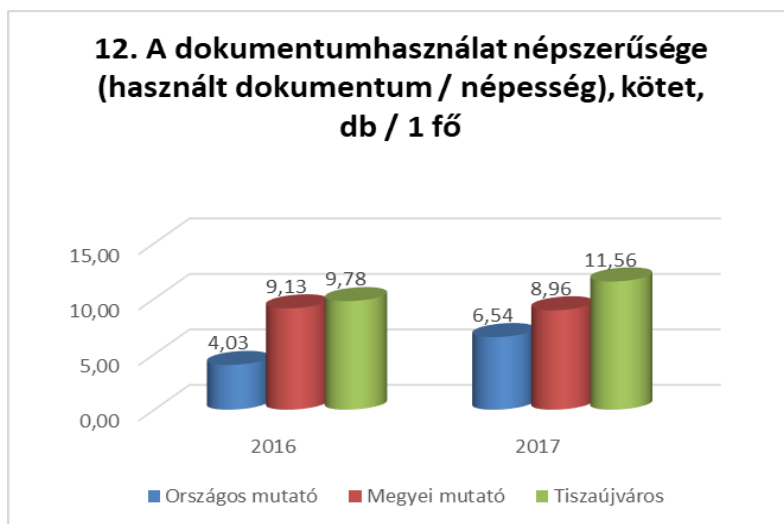

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

A mutató a távhasználat népszerűségének meghatározására szolgál. Megmutatja, hogy egy lakos hány alkalommal vette igénybe a könyvtár távhasználat kínálati lehetőségeit. 2017-ben az előző évhez képest az országos mutató ugrásszerű emelkedése figyelhető meg, míg a megyei és tiszaujvárosi mutató kismértékű csökkenése látható. 2016-ban Tiszaujvárosban nagyobb kihasználtsága volt a távhasználatnak, mivel a könyvtárban folyó átalakítási munkálatok miatt hónapokig bezárásra kényszerültünk, gátolva ezzel a személyes használatot. A távhasználati lehetőségek időt takarítanak meg a használóknak, amikor olyan szolgáltatásokat vesznek igénybe, amelyekhez nem feltétlenül szükséges, hogy személyesen bejőjenek a könyvtárba. Könyvtárunk olvasóinak legnagyobb hányadát az aktív dolgozók alkotják, akik a legkevesebb szabadidővel rendelkeznek. Így valószínűleg gyakrabban veszik igénybe a távhasználati lehetőségeket.

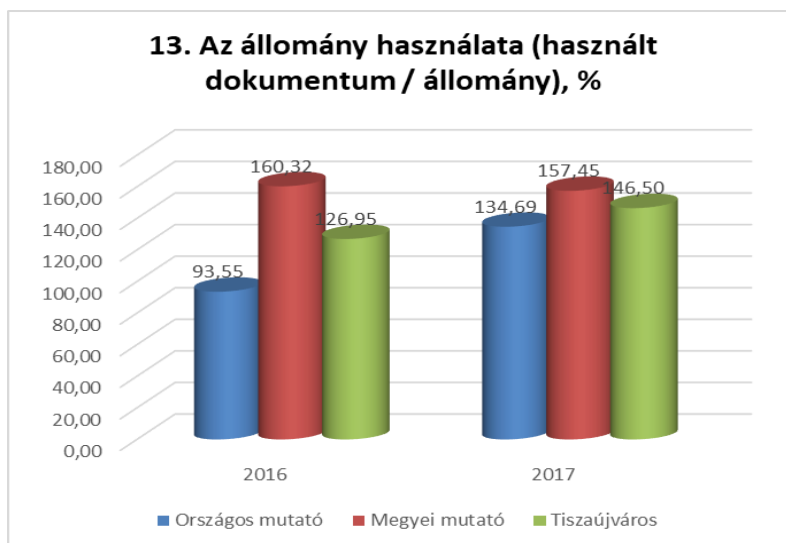
12. A dokumentumhasználat népszerűsége

2017-ben a 2016-os adatokhoz képest a Hamvas Béla Városi Könyvtárban a dokumentumhasználat népszerűsége meghaladta a megyei és az országos szintet is. A város lakosságára 2016-ban megközelítőleg 10 db dokumentumhasználat esett, ez 2017-ben 12-re emelkedett, ami jó eredménynek számít, hiszen a megyei mutató közel azonos szintet mutat. Az országos mutatószám szintén emelkedett 2016-hoz képest.

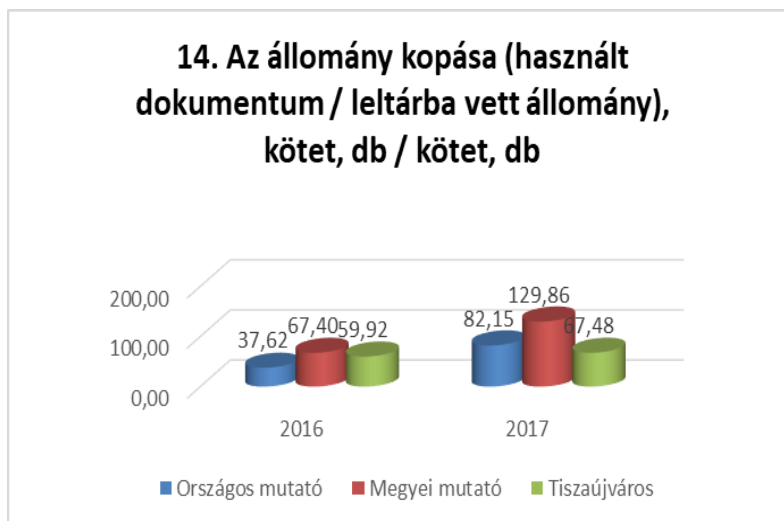
13. Az állomány használata

A mutató azt mutatja, hogy a könyvtári állomány hány százaléka volt használatban (helyben használat és kölcsönzés) egy év alatt. A mutató szerint állományunk kihasználtsága jó, hiszen 2016-hoz képest emelkedést mutat a 2017-es adat, de nem haladja meg sem az országos-, sem a megyei átlagot. Viszont a megyei mutató csökkenő tendenciát mutat a 2017-es évhez képest. Könyvtárunk mutatója azonban jó, a dokumentumok beszerzésnél fokozottan figyelünk a keresettebb témákra és az olvasói igényekre, valamint az állományból való kivonásnál figyelembe vesszük az egyes dokumentumok kölcsönzési gyakoriságát.

14. Az állomány kopása

Az értéket akkor kapjuk meg, ha a könyvtári állományra eső használatok számát, (helyben használat + kölcsönzés) megszorozzuk 100-al és elosztjuk a beszerzett dokumentumok számával. Ha nagyon magas az érték akkor azt jelenti, hogy csak néhány új dokumentum került be a könyvtárba, miközben az állomány jelentős használatnak van kitéve, azaz emiatt erősen kopik. 2017-ben a Tiszaújvárosi mutató jó eredményt mutat, 2016-os évhez képest emelkedett, ez azt jelenti, hogy sikerült több új dokumentummal is ellátni könyvtárunkat.

15. Könyvtárközi kölcsönzések aránya

A könyvtárközi kölcsönzések aránya az országos és megyei mutatókhoz hasonlóan könyvtárunkban is alacsony, ami azt jelenti, hogy az állomány összetétele megfelelő. Ugyanakkor olvasóink örülnek ennek a lehetőségnek, amit ki is használnak, és bár sokan igénybe veszik, a 2017-es adatok csökkentek az előző évhez képest. Elsősorban a szakkönyvekre, és a népszerű szépirodalmi művekre van igény, amelyekre hosszú az előjegyzési várakozás.

16. Gyermekarány

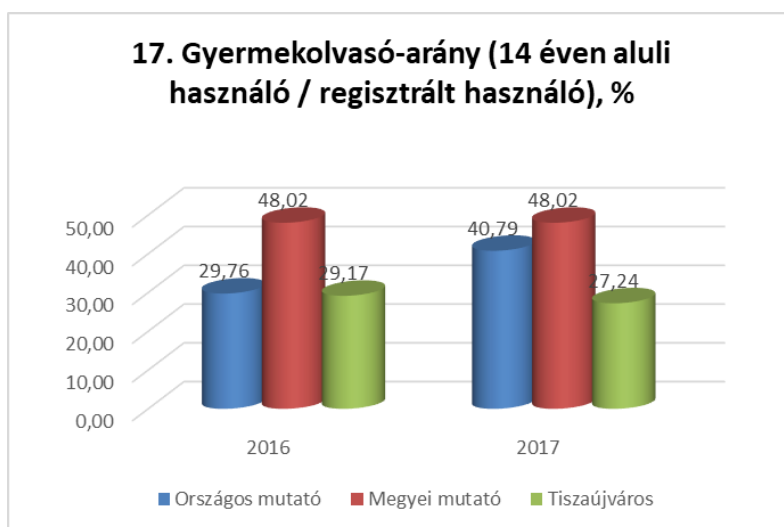

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Gyermekarány tekintetében könyvtárunk mutatója a 2016-os évhez képest kismértékben csökkent, és kicsivel az országos, illetve megyei szint alatt van. A KSH adatai szerint 2016-ban Tiszaújváros lakosságából 2243 fő volt 14 éven aluli. Könyvtárunknak 978 fő 14 éven aluli használója volt, ami 43%-os arányt jelent. 2017-ben ugyanez az arány 42%-os volt. Tehát Tiszaújváros és környéke gyermek lakosságának közel fele használója a könyvtárnak, ami nagyon jó eredménynek számít. A 14 éven aluli használók arányát sokrétű gyermekprogramok szervezésével igyekszünk szinten tartani, melyekkel különböző korosztályú gyerekeket célzunk meg.

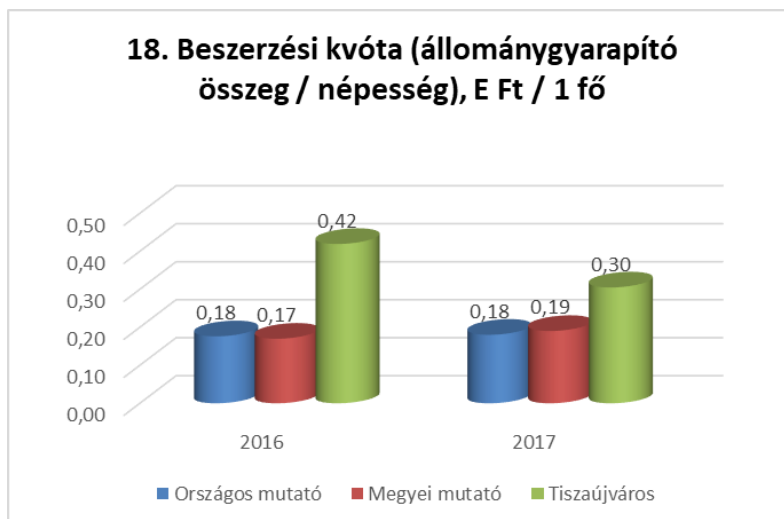
17. Gyermekolvasó-arány

A gyermekolvasó-arány kifejezi, hogy az összes regisztrált könyvtárhasználóból mekkora a 14 éven aluliak százalékos aránya. 2016-2017. évben a gyermekolvasóink regisztrált használókhoz viszonyított aránya szinte megegyezik. Habár egyre nehezebb feladatnak tűnik a gyermekek megszólítása, gyermekolvasóink arányát így is sikerült megtartani.

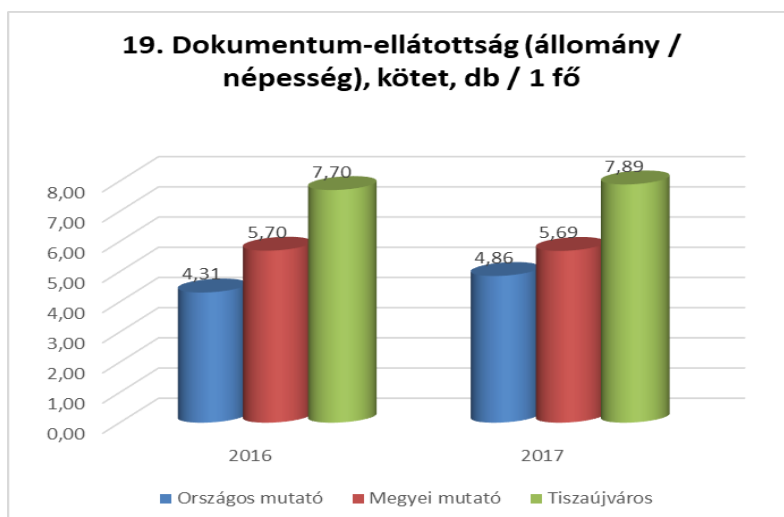

18. Beszerzési kvóta

A beszerzési kvóta a szolgálendő közönség egy tagjára jutó állománygyarapításra költött összeg, vagyis a mutató azt mutatja, hogy egy főre hány ezer forint jut. A tiszaujvárosi mutató magasabb a megyei és országos mutatóknál, de 2016-hoz képest 2017-ben csökkenést mutat. Ez azt jelenti, hogy a beszerzési keretünk a 2016-os évhez képest 2017-ben alacsonyabb volt, de még mindig elég magas a megyei és az országos mutatókhoz képest. Azonkívül több pályázattal is bővítettük állományunkat.

19. Dokumentum-ellátottság

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

A mutató azt mutatja, hogy egy főre hány könyvtári dokumentum esik. A tiszaujvárosi könyvtár a jól ellátott könyvtárak közé tartozik, mutatónk magasabb a megyei és országos adatoknál, bár 2016-ban és 2017-ben mind az országos, mind a megyei, mind a Tiszaujvárosi adatok nagyjából ugyanolyan értéket mutatnak. Könyvtárunkban magasabb beszerzési kvóta, és megfontolt az állományapasztás. Emellett igyekszünk minden helyet kihasználni a könyvek tárolására. A jó dokumentum-ellátottságnak köszönhető használóink elégedettsége.